

Użytkowanie zasobów genetycznych zwierząt – potrzeby i wyzwania

Sektor produkcji zwierzęcej musi równoważyć szereg celów strategicznych. Najpilniejsze z nich to wspieranie rozwoju obszarów wiejskich i ograniczenie głodu i ubóstwa; zaspokajanie rosnącego zapotrzebowania na produkty zwierzęce i reagowanie na zmieniające się wymogi konsumentów; zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego i minimalizowanie zagrożenia chorobami zwierząt; a także utrzymanie bioróżnorodności i integralności środowiska. Stawienie czoła tym wyzwaniom będzie wymagało użytkowania gatunków, ras i pojedynczych zwierząt, które mają cechy potrzebne do dostosowania się do specyficznych wymogów określonych warunków produkcyjnych, społecznych i rynkowych. Istnieje jednak wiele czynników ograniczających możliwość dopasowania zasobów genetycznych do wymogów rozwoju.

Inwentaryzacja i charakteryzacja mają podstawowe znaczenie dla użytkowania zasobów genetycznych zwierząt, nadal jednak nie są kompletne, szczególnie w krajach rozwijających się. Priorytetem powinno być uzupełnianie luk w wiedzy, utrudniających podejmowanie decyzji. Innym powodem do obaw jest obecne tempo erozji genetycznej. Niezbędne są właściwie ukierunkowane działania na rzecz ochrony, zapobiegające zagrożeniu poszczególnych ras. Istnieje coraz większa zgodność opinii, że niezbędne jest stosowanie zrównoważonych metod użytkowania i rozwoju zarówno pojedynczych ras, jak i szeroko pojętej różnorodności genetycznej zwierząt. Należy określić zasady i czynniki będące u podstaw efektywnego użytkowania zwierząt, równoważące obecne i przyszłe cele użytkowania oraz obejmujące kwestie ekonomiczne, społeczne i środowiskowe. Potrzebne są programy na poziomie społeczności lokalnych, wspierające zapewnienie źródeł utrzymania zainteresowanych hodowców zwierząt, jak i biorące pod uwagę globalne problemy dotyczące bioróżnorodności. Tego rodzaju inicjatywy należy rozwijać poprzez wzmocnienie struktur instytucjonalnych i organizacyjnych, a także strategii i re-

gulacji prawnych, wspierających zrównoważony rozwój.

Uznanie globalnej odpowiedzialności

Wszystkie kraje i regiony świata są od siebie zależne, jeżeli chodzi o użytkowanie zasobów genetycznych zwierząt. Wynika to jasno z danych dotyczących historycznego przepływu materiału genetycznego, jak i obecnego rozmieszczenia zwierząt gospodarskich. W przyszłości zasoby genetyczne z jednej części świata mogą okazać się nieodzowne dla hodowców zwierząt z innych części globu. Społeczność międzynarodowa powinna uznać globalną odpowiedzialność za użytkowanie tych wspólnych zasobów. Konieczne jest udzielenie wsparcia krajom rozwijającym się i krajom o gospodarkach w okresie transformacji przy charakteryzacji, ochronie i wykorzystaniu posiadanych ras zwierząt. Szeroki dostęp rolników, pasterzy i hodowców do zasobów genetycznych zwierząt jest konieczny dla zrównoważonego użytkowania i rozwoju. Sprawiedliwe zasady dostępu i podziału korzyści płynących z użytkowania zasobów genetycznych zwierząt należy wprowadzić na poziomie zarówno krajowym, jak i międzynarodowym. W opracowywaniu tych zasad należy brać pod uwagę specyfikę bioróżnorodności w rolnictwie, będącej głównie efektem działalności człowieka i wymagającej ciągłego i aktywnego nadzoru. Dzięki międzynarodowej współpracy na wszystkich poziomach, od protokołów badawczych po uzgodnienia instytucjonalne i regulacje prawne oraz dzięki lepszej integracji użytkowania zasobów genetycznych zwierząt ze wszystkimi aspektami rozwoju produkcji zwierzęcej, olbrzymia bioróżnorodność zwierząt w świecie może być właściwie wykorzystywana i rozwijana, tak aby była dostępna dla przyszłych pokoleń.